

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

20. juni 2002 *

I sag C-299/01,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved H. Michard, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Storhertugdømmet Luxembourg ved N. Mackel, som befuldmægtiget,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68/EØF om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet

* Processprog: fransk.

(EFT 1968 II, s. 467) og artikel 43 EF, idet det med hensyn til retten til en garanteret mindsteindtægt har opretholdt en betingelse om en bopælsperiode af en vis varighed,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, S. von Bahr, og dommerne D.A.O. Edward (refererende dommer) og C.W.A. Timmermans,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer

justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. april 2002,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 26. juli 2001 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 226 EF anlagt

sag med påstand om, at det fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68/EØF om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467) og artikel 43 EF, idet det med hensyn til retten til en garanteret mindsteindtægt har opretholdt en betingelse om en bopælsperiode af en vis varighed.

2 Artikel 43 EF bestemmer:

»Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, som hindrer statsborgere i en medlemsstat i frit at etablere sig på en anden medlemsstats område. Dette forbud omfatter også hindringer for, at statsborgere i en medlemsstat, bosat på en medlemsstats område, opretter agenturer, filialer eller datterselskaber.

Med forbehold af bestemmelserne i kapitlet vedrørende kapitalen indebærer etableringsfriheden adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed samt til at oprette og lede virksomheder, herunder navnlig selskaber i den i artikel 48 anførte betydning, på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere.«

- 3 I henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 nyder arbejdstagere med statsborgerskab i én medlemsstat på de andre medlemsstats områder samme sociale og skattemæssige fordele som indenlandske arbejdstagere.

- 4 Det fremgår af artikel 2 i den luxembourgske lov af 26. juli 1986 om a) indførelse af ret til en garanteret mindsteindtægt, b) indførelse af en social bistandstjeneste, c) ændring af loven af 30. juli 1960 om oprettelse af en national solidaritetsfond, som ændret, at udbetalingen af et indtægtsstillæg kun kan ske til personer, der har boet i Luxembourg i mindst 10 år inden for de sidste 20 år. Den luxembourgske lov af 29. april 1999 om indførelse af en ret til en garanteret mindsteindtægt, der trådte i kraft den 1. marts 2000, og som ophævede loven af 26. juli 1986, som ændret, bestemmer i artikel 2, stk. 2, at »personen skal have boet i Storhertugdømmet Luxembourg i mindst 5 år i løbet af de sidste 20 år« for at kunne opnå ret til de pågældende ydelser.
- 5 Da Kommissionen fandt, at den luxembourgske lovgivning er uforenelig med princippet om forbud mod forskelsbehandling, indledte den traktatbrudsproceduren. Efter at have tilsendt Storhertugdømmet Luxembourg en åbningsskrivelse fremsatte Kommissionen den 26. januar 2000 en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede medlemsstaten til inden for en frist på to måneder at træffe de nødvendige foranstaltninger for at bringe dens lovgivning i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 for så vidt angår arbejdstagerne og i overensstemmelse med artikel 43 EF for så vidt angår de selvstændige erhvervsdrivende.
- 6 Ved skrivelser af henholdsvis 31. maj 2000 og 15. juni 2000 meddelte de luxembourgske myndigheder Kommissionen, at de havde besluttet at ændre loven af 29. april 1999 med henblik på at efterkomme udtalelsen. De oplyste efterfølgende, at lovændringen ventedes vedtaget i parlamentssamlingen 2000/2001.
- 7 Kommissionens tjenestegrene henledte ved skrivelse af 24. juli 2000 de luxembourgske myndigheders opmærksomhed på, at det var nødvendigt straks at ændre retsstillingen for de personer, der har fået afslag på ydelsen med den begrundelse, at de ikke opfylder bopælskravet, og som af den grund er afskåret

fra at oppebære den garanterede mindsteindtægt. De luxembourgske myndigheder svarede den 26. oktober 2000, at de ikke kunne ændre retsstillingen for de ydelsesberettigede uden hjemmel.

- 8 Kommissionen har herefter anlagt den foreliggende sag.
- 9 Kommissionen har gjort gældende, at den luxembourgske lovgivning udgør en åbenbar tilsidesættelse af princippet om ligebehandling, der ikke blot forbyder åbenlys forskelsbehandling begrundet i nationalitet, men desuden enhver form for skjult forskelsbehandling, som ved anvendelse af andre kriterier fører til samme resultat.
- 10 Den luxembourgske regering har ikke bestridt traktatbruddet, men har anført, at den den 22. marts 2000 har fremsat et lovforslag om ændring af artikel 2 i loven af 29. april 1999, og at den straks vil informere Kommissionen, når loven er blevet vedtaget. Regeringen har begæret, at sagen afvises, eller retsforhandlingerne udsættes med henblik på at afvente, at Kommissionen hæver sagen.
- 11 I denne forbindelse bemærkes, at det af Domstolens faste praksis fremgår, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, skal vurderes på baggrund af medlemsstatens forhold ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse (jf. bl.a. dom af 17.1.2002, sag C-394/00, Kommissionen mod Irland, Sml. I, s. 581, præmis 12). Det fremgår ligeledes af fast retspraksis, at genstanden for en traktatbrudssag er fastlagt i Kommissionens begrundede udtalelse, og at der selv i tilfælde, hvor manglen er blevet fjernet efter den frist, som er fastsat i den begrundede udtalelse, er knyttet interesse til sagens forfølgning. Der består bl.a. fortsat en interesse i, at Domstolen fastslår grundlaget for det ansvar, en

medlemsstat kan pådrage sig over for dem, der kan støtte ret på traktatbruddet (jf. bl.a. dom af 17.6.1987, sag 154/85, Kommissionen mod Italien, Sml. s. 2717, præmis 6).

- 12 Storhertugdømmet Luxembourg har imidlertid ikke opfyldt sin forpligtelse til at tilpasse sin interne ret til artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 og til artikel 43 EF inden for den frist, der er fastsat i den begrundede udtalelse. Disse bestemmelser er til hinder for, at der opstilles et bopælskrav på fem år på det luxembourgske område som betingelse for, at der kan erhverves ret til den garanterede mindsteindtægt, og dette krav udgør en indirekte forskelsbehandling.
- 13 Under disse omstændigheder skal der gives Kommissionen medhold.
- 14 Det skal følgelig fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 og artikel 43 EF, idet det med hensyn til den ret til en garanteret mindsteindtægt, der gælder efter dets lovgivning, har opretholdt en betingelse om en bopælsperiode af en vis varighed.

Sagens omkostninger

- 15 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Storhertugdømmet Luxembourg tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Storhertugdømmet Luxembourg har tabt sagen, bør det pålægges Storhertugdømmet Luxembourg at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

- 1) Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 2, i Rådets forordning nr. 1612/68/EØF om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet og artikel 43 EF, idet det med hensyn til den ret til en garanteret mindesteindtægt, der gælder efter dets lovgivning, har opretholdt en betingelse om en bopælsperiode af en vis varighed.
- 2) Storhertugdømmet Luxembourg betaler sagens omkostninger.

von Bahr

Edward

Timmermans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. juni 2002.

R. Grass

S. von Bahr

Justitssekretær

Formand for Fjerde Afdeling